

Türkiye - İngiltere Ticaret ve tediye anlaşması ile melfuflarının tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve İktisad encümenleri mazbataları (1/336)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Dairesi Müdürlüğü

Sayı: 6/1129

15 - III - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İngiltere ile aramızda 3 şubat 1940 tarihinde Londrada imza edilmiş olan Ticaret ve tediye anlaşması ile merbutlarının tasdiki hakkında Hariciye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 8 - III - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Bahsi geçen anlaşma ile merbutlarının İcra Vekilleri Heyetince muvakkaten meriyete konulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe lâyihası

Son seneler zarfında İngiltere Hükûmeti ile, hal ve vaziyetin icabatına göre, akdolunan ve birbirini bazan tadil bazan da tamamen nakzeyleyen müteaddid Anlaşmalarla bunlara ilâveten teati edilen notalar vaziyeti mudil ve muğlâk bir hale sokmuş bulunuyordu. Bu sebebledir ki ahiren, 3 şubat 1940 tarihinde, Londrada imza edilmiş olan Ticaret ve Tediye Anlaşması ve melfufları yukarıda sözü geçen Anlaşmalar ve notalar metinlerinin bu günün icablarına göre tadilen mezc ve telfik edilmiş bir şeklidir.

Yeni Anlaşma iki memleket arasındaki mübadele rejimini tamamen hususî takas esasına raptetmektedir. Hususî takas rejimile istihdaf olunan gaye de, kliring rejiminde olduğu gibi hesaplarda bakiye ve binnetice blokağ tehassülüne mâni olmak ve tesis olunan prim mekanizması ile Türk ve İngiliz piyasaları arasındaki fiat farklarını tevazün ettirmektir.

Filvâki 22 teşrinisani 1939 tarihinde Londra Büyük Elçiliğimizle İngiltere Hariciye nezareti arasında teati olunan notalarla 31 kânunuevvel 1939 dan itibaren kliring sistemi kaldırılmış bulunmakta idi ise de, İngiltereye vâki ihracatımız bedellerinden eski Anlaşmalar mucibince sarf ve istimal sureti bilâhare tesbit edilmek üzere bloke hesaba yatırılan % 10 lar ile kliring bakiyesinin tasfiyesine tahsis kılınmış bulunan % 10 lar yine idame edilmiş bulunuyordu. Yeni Anlaşmaya mevzu son hükümlerle salifüzzikir % 10 lar tamamen kaldırılmış ve takas rejimi katğı olarak 100 ihracata karşı 80 idhalât esasına istinad ettirilmek suretile mübadelenin teshili imkânı ihzar edilmiştir. Aradaki % 20 fark Cümhuriyet merkez bankası emrine serbest döviz olarak yatırılacaktır.

Bundan başka gerek İngiltereye yaptığımız ihracat bedellerinin tesviyesi imkânını ihzar gerekse bilhassa şimdiye kadar dövizle satın almak mecburiyetinde kaldığımız sanayiimizin muhtağ olduğu çuval, ham deri ve saire gibi ibtidaî maddelerin teğminini kolaylaştırmak maksadile İngiltereye yapacağımız ihracatın % 25 i nisbetinde (Kanada, Honkong, ve Yeni Fondlanddan gayri) imparatorluk arazisi mahsulâtının mubayaası da tahtı teğmine alınmıştır.

Yeni anlaşmada lehimize tadil olunan noktalardan birisi de anlaşmanın fesih şeklinin değiştiril-

miş bulunmasıdır. Şimdiye kadar yapılan bütün anlaşmalar üç ay evvelinden haber verilmek şartıyla, senenin her hangi bir mevsiminde fesih olunabilmekte, bu hal ise ihracat mevsimimize girerken bir fesih hâdisesile karşılaşmamıza imkân bırakmakta idi. Bu mahzuru önlemek için yeni anlaşmanın meriyeti birinci devre için 31 mart 1941 e kadar tesbit edilmiş ve ondan sonrası için de üç ay evvel ihbar yapılmadığı takdirde kendiliğinden birer sene müddetle yenilenmesi teğmin edilmiştir.

Yeni anlaşma ile birlikte imza edilen munzam anlaşma ahkâmı mucibince (Commiditee) şirketi ilga edilmektedir. Bu şirketin menafimiz noktasından pek de şayanı arzu görülmeyen muhtelit bir bünye arzemesi, şirketin işletme masrafının istisgar edilemeyecek bir yekûna balığ olması ve bilhassa şirketin İngiliz piyasalarına sevkini deruhde ettiği ihracat metalarımızın elyevm takas pirimi mekanizması ile yapılmasının tahtı teğmine alınmış bulunması dolayısıyla (Commidites) şirketinin artık bu hususta oynayacak bir rolü kalmamış olması şirketin ilgasını derpiş ettiren saikler meyanındadır.

Eski anlaşma mucibince İngiltereye yapacağımız buğday, pamuk, kereste, konserve ve taze sebze, ve meyve bedelleri, tamamiyle 16 milyonluk kredinin servisine tahsis edilmiş bulunuyordu. Ancak bu mallarımızın satış fiatlarının İngiltere piyasası fiatlarına uymaması ve bu malların İngiltereye ihracatını teğmin edecek her hangi bir prim mekanizmasının mevcut bulunmaması dolayısıyla ihracatları teğmin edilemiyor, ve binnetice, bu mallarımızın ihracatına muallâk olan kredinin itfası muamelesi de halile tahakkuk etmiyordu. Yeni anlaşmada yapılan tadilât sırasında bu malların % 80 hususî takas mevzuu teşkil etmeleri İngilizlere kabul ettirilmiş olduğundan geri kalan % 20 de salifüzzi-kir kredi servisine tahsis kılınmıştır.

Her ne kadar eski anlaşma mucibince kredi servisine tahsis edilmiş olan % 100 nisbetile mukayese edilince bu mikdarın ilk nazarda kifayetsiz görülmesi varidi hatır olabilirse de hakikati halde bu % 100 nisbeti, sözü geçen mallarımız üzerinde ihracat yapılamadığı için tamamiyle nazariyatta kalmakta ve bittabi kredi servisleri için de bir şey yaptırılmamakta idi. Bu itibarla filhal işler bir hale getirilmiş olan bu mekanizmanın bilfiil teğmin edeceği % 20 nisbeti şayanı memnuniyet görülebilir.

Bunlardan maada eski anlaşma ile 10 milyonluk kredinin istimali için konulmuş olan müddet haddi yeni anlaşma ile bir sene daha uzatılmış ve binnetice kredinin itfasına aid tediye plânı da bir sene daha temdid edilmiştir. Bu temdid keyfiyeti neticesi olarak da tediye plânı sonuna bir taksit daha ilâve edilmiş ve ilâve edilen mikdar nisbetinde eski taksitlerden tenzilât yapılmıştır.

Her cihetçe ihtiyâç ve menfaatlerimize uygun görülen işbu anlaşmanın tasdıkı Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz olunur.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye encümeni

Esas No. 1/336

Karar No. 25

28 - III - 1940

Yüksek Reisliğe

İngiltere ile aramızda 3 şubat 1940 tarihinde Londrada imza edilmiş olan ticaret ve tediye anlaşması ile merbutlarının tasdıkı hakkında Hariciye vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 8 - III - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte Encümenimize havale olunmakla Hariciye vekilinin huzurile tedkik ve mütalea olundu.

Son seneler zarfında İngiltere ile hal ve vaziyet icabına göre akdolunan müteaddid anlaşmaların yeni şartların icabına gören tanzimini istihdaf eden ve iki memleket arasındaki ticarî münasebetlerin istikrar ve inkişafını teğmine hizmet edeceği ve memleketimizin ihtiyâç ve menfaatlerine uygun olduğu görülen ve İera Vekilleri Heyeti kararile muvakkaten meriyete konulmuş bu-

İnan bu anlaşma ile merbutları Encümenimizce tasvib edilmiş ve kanun lâyihası aynen kabul olunmuştur.

Havalesi veçhile İktisad encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye E. Reisi	M. M.	Kâtib
Erzincan	Konya	İstanbul
S. Arıkan	M. Göker	A. Ş. Esmer

Antalya	Diyarbakır	Diyarbakır
Dr. Cemal Tunca	Dr. İ. Tali Öngören	Zeki M. Alsan
Erzurum	İzmir	Kars
Perteve Demirhan	Halil Menteşe	Gl. Muhittin Akyüz
Sivas	Tekirdağ	Tokad
N. Sadak	Yahya Kemal Beyatl!	N. Poroy

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisad encümeni
Esas No. 1/336
Karar No. 27

10 - V - 1940

Yüksek Reisliğe

İngiltere Hükûmeti ile aramızda 3 şubat 1940 tarihinde Londrada imza edilmiş olan ticaret ve tediye anlaşmasile merbutu protokol ve notaların tasdikı hakkında Hariciye vekâletince hazırlanarak İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı 8 - III - 1940 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasile esbabı mucibesi ve merbutları havalesi mucibince Hariciye encümeninden Encümenimize tevdi edilmekle Hariciye vekâleti Umumî kâtibi huzurile tedkik ve mütalea olundu :

Son seneler zarfında İngiltere ile aramızda akdelilmiş olan kliring esasına istinad eden müteaddid anlaşmalar tatbik sahasına tamamen intikal edemiyerek nazarı kaldığı cihetle bu anlaşmalar yeni vaziyetin icab ettirdiği yeni şartlar dahilinde ve takas esasına göre tadil olunmuştur.

Her iki memleket arasında ticarî ve iktisadî münasebetlerin inkişafına hâdim ve memleketimizin menfaatlerine uygun bulunan bu anlaşma ile merbutları Encümenimizce de tasvib ve bu baddaki kanun lâyihası aynen kabul edilmiş olduğundan Umumî Heyete arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

İktisad E. Reisi	Bu M. M.	Kâtib
Giresun	Diyarbakır	Afyon K.
İ. Sabuncu	N. Sünkitay	H. Erkan
Afyon K.	Ankara	Bursa
Berç Türker	A. Ulus	Fazlı Güleç
Erzincan	Eskişehir	Gümüşane
S. Başotaç	Emin Sazak	Edib S. Tör
İçel	İstanbul	İzmir
Dr. M. Berker	A. H. Denizmen	Benal Arıman
Kars	Tunceli	
K. Arıklı	M. Yenel	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İngiltere ile 3 şubat 1940 tarihinde Londrada imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşması ile melfuflarının tasdikı hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — İngiltere ile aramızda 3 şubat 1940 tarihinde Londrada imza edilmiş olan Ticaret ve Tediye Anlaşması ve melfufları kabul ve tasdik olunmuştur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunu tatbika İcra Vekil-

leri Heyeti memurdur.

8 - III - 1940

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	Fethi Okyar	N. Tınaz
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Fayık Öztrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmek
Mü. V.		Ti. V.
A. Çetinkaya		N. Topcoğlu

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BİRLEŞİK KIRALLIK HÜKÜMETİ ARASINDA TİCARET VE TEDİYEYE MÜTEAALİK ANLAŞMA

Londra, 3 şubat 1940

Memleketleri arasında ticaretin inkişafını ve tediyeatın kolaylaştırılmasını arzu eden Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallık Hükümeti aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Kısım : I -Umumî

Madde — 1

2 eylül 1936 tarihli İngiliz - Türk Ticaret ve Kliring Anlaşması, 27 mayıs 1938 tarihli munzam Anlaşma, ve 8 kânunusani 1940 tarihli müzeyyel Anlaşma ile 23 ağustos 1939 ve 22 teşrinisani 1939 tarihlerinde teati olunan notalar işbu Anlaşma ile feshedilmiş ve bunların yerine işbu Anlaşmanın aşağıdaki ahkâmı ikame edilmiştir :

Salifüzzikir Anlaşmalar ve notalar münfesi olma ile beraber bu Anlaşmalar ve notalar ahkâmına tevfi kan başlanmış olan muamelâtın tasfiyesine yine salifüzzikir Anlaşmalar ve notalar ahkâmı dahilinde devam edilecek ve işbu ahkâm bu suretle yapılacak tasfiye muamelâtı için işbu Anlaşmanın bir cüzü telâki olunacaktır.

Kısım : II - Ticaret

Madde — 2

Birleşik Kırallık dahilinde veya Türkiyede yetiştirilmiş, istihsal veya imal edilmiş olan emtianın, Türkiye veya Birleşik Kırallığa hini idhallerinde idhalât yapan memleketin idhalât hakkındaki kanunî mevzuatına tevfi kan Türkiye veya Birleşik Kırallığa idhallerine müsaade edilecektir.

Madde — 3

(1) Bu anlaşmanın meriyet mevkiine girdiği tarihten itibaren Türkiyeye ihraç edilen bilûmum Birleşik Kırallık emtiası ve Birleşik Kırallığa ihraç olunan bilûmum Türk emtiası bir taraftan Birleşik Kırallıktaki şahıslar ve diğer taraftan Türkiye'deki şahıslar arasında takas muamelâtına mevzu teşkil edecektir.

Bununla beraber, 27 Mayıs 1938 tarihli garanti anlaşması ile ona munzam olarak bu günkü tarihle imzalanan anlaşma ahkâmı mucibince Birleşik Kırallıktan Türkiyeye veya Türkiye'den Birleşik Kırallığa ihraç olunan emtia ile, bedelleri Âkid Hükûmetler arasında hususî anlaşma mevzuu teşkil etmiş bulunan emtia, 6 nci madde ahkâmı ile tayin edilen haller müstesna olmak üzere, işbu anlaşma ahkâmına tâbi olmayacaktır.

(2) Âkid Hükûmetler arasında kararlaştırılacak Birleşik Kırallık arazisinden gayri arazide yetiştirilmiş, istihsal veya imal edilmiş olup Türkiyeye ihraç edilmiş bulunan emtia Birleşik Kırallıktaki eşhas ile Türkiye'deki eşhas arasında takas mevzuu teşkil edebilecektir; beşşart ki bu paragraf mucibince takas muamelâtı için şayanı kabul olan bu emtianın F. O. B. kıymetleri mecmuu, işbu anlaşmanın 6 (3) (c) maddesi ahkâmı mucibince umumî hesabın matlubuna geçirilen mebalîğ mecmuunun % 25 ini tecavüz etmeyecektir.

(3) Takas suretile Türkiyeye ihraç olunan malların F. O. B. kıymetleri, takas suretile Türkiye'den ihraç olunan emtianın F. O. B. kıymetlerinin % 80 ini tecavüz etmeyecektir.

Madde — 4

(1) - (a) Birleşik Kırallığa veya Türkiyeye ihraç edilen bilûmum emtiaya, işbu anlaşmaya bağlı nûmunelerine muvafık olarak ticaret odası, veya ihracat yapan memleket Hükûmetinin bu iş için kendisine salâhiyet verdiği bir makam tarafından ita edilmiş ve diğer memleketin ihracat yapan memleketteki konsolosluk veya diğer sahibi salâhiyet bir makam veya memuru tarafından vize edilmiş olan iki nüshadan mürekkep bir menşe şehadetnamesi terfik edilecektir.

(b) Şehadetnamenin bir nüshası, her defasında, aid olduğu emtianın idhali anında gümrük makamatına tevdi olunacak ve bu nüsha gümrük makamatı tarafından mühürlenerek, icabına göre, İngiliz - Türk Kliring ofisine veya Türkiye Cumhuriyet Merkez bankasına, diğer müesseseye gönderilmek üzere, irsal kılınacaktır. Bu suretle tevdi ve irsal edilen Türk şehadetnamesinin nüshası (B) nüshası olacaktır.

(2) Bu maddeye tevfiikan verilen menşe şehadetnamesinde malın F. O. B. kıymeti gösterilmiş bulunacaktır.

Kısım III - Tediye

Madde — 5

(1) İşbu anlaşmanın meriyet mevkiine girdiği tarihte takas muamelâtına tâbi malların F. O. B. bedelleri dolayısıyla Türkiye'deki eşhas tarafından Birleşik Kırallıktaki eşhasa vacibütediye olan bilûmum borçlar ile bu tarihten sonra vadesi hulûl edecek olan bilûmum borçlar, Türkiye Cumhuriyet Merkez bankasında «takas hesabı» namı altında açılacak olan faizsiz bir hesaba Türk lirası olarak yatırılacaktır.

(2) Türk lirasından gayri bir para ile vacibütediye olduğu tasrih edilmiş bulunan borçlar, Türkiye Cumhuriyet Merkez bankasının o para için tediye gününde mevcut kuru üzerinden, Türk lirası olarak tediye edilecektir.

Madde — 6

(1) İşbu anlaşmanın meriyet mevkiine girdiği tarihte Türk malları bedellerinden dolayı Birleşik

Kırallıktaki eşhas tarafından mutad mahalli ikametleri Birleşik Kırallık haricinde bulunan veya mutad olarak Birleşik Kırallık haricinde icrayı ticaret eden eşhasa vacibütediye borçlarla bu tarihten sonra vadesi gelen bilûnum borçlar - Âkid Hükûmetlerin başka bir şekilde mutabık kaldıkları halât müstesna olma küzere - İngiliz lirasile, İngiliz - Türk Kliring ofisi kontrolörü hesabına, İngiltere bankasına tediye edilecektir.

(2) Türk lirası olarak vacibütediye bulunduğu tasrih edilmiş olan borçlar tediyeinin yapıldığı günü Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası tarafından İngiliz - Türk Kliring ofisine tebliğ ve Birleşik Kırallıkta neşrî ilân edilen kur üzerinden İngiliz lirası olarak tediye edilecektir. İngiliz lirası veya Türk lirasından gayri bir para ile vacibütediye olduğu tasrih edilmiş bulunan borçlar, bu para üzerinden tanzim edilmiş, ibrazında tediye edilecek poliçelerin boreun tediyesi günü Londra piyasasındaki satış kuru üzerinden İngiliz lirası olarak tediye edilecektir.

(3) - (a) bu maddenin (1) nci paragrafı ahkâmı mucibince, İngiliz - Türk Kliring ofisi tarafından işbu anlaşmaya bağlı birinci cedvelin 1 nci grubunda tadad edilen Türk mallarından mütehasıl olarak tesellüm edilen paralar, bu günkü tarihle imzalanan müzeyyel İngiliz - Türk Garanti anlaşması ahkâmına tevfiikan, Londradaki Osmanlı bankasında Cümhuriyet Merkez bankası namına ve « Emtita hesabı » ismile açılacak olan bir hesaba yatırılacaktır.

(b) Bu maddenin (1) nci paragrafı ahkâmı mucibince İngiliz - Türk kliring ofisi tarafından işbu anlaşmanın birinci cedvelinin II nci grubunda tadad edilen Türk malları dolaysile tesellüm edilen mebalığın % 20 si emtia hesabına transfer edilecektir.

(c) Bu paragrafın (a) ve (b) bendleri mucibince, emtia hesabına yapılacak transferler mahfuz kalmak şartile, İngiliz - Türk kliring ofisince tesellüm edilen bütün mebalığ İngiliz - Türk Kliring ofisi kontrolörü tarafından Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası namına umumî hesap ismile açılacak olan, faizsiz bir hesabın matlub hanesine geçirilecektir.

(4) Yukarıda zikredilen Umumî hesabın matlubuna geçirilmiş olan mebalığ Türkiye Cümhuriyet Merkez bankasınca, takas suretile Türkiyeye idhal edilen ve mahsublarına işbu anlaşmanın 5 nci maddesi ahkâmına tevfiikan icab eden depozito akçesi Türkiye Cümhuriyet merkez bankasına yatırılmış olan mallardan mütevellid tediyeatın Birleşik Kırallıkta ifası için kullanılacaktır.

Madde — 7

İşbu Anlaşmanın 5 nci ve 6 nci maddeleri ahkâmına tevfiikan yapılmış olan tediyeat, her defasında, borçluyu bu suretle tediye edilen meblâğ nisbetinde borçtan ibra edecektir.

Madde — 8

Umumî hesabın matlubuna geçirilmiş olan bütün mebalığ aşağıdaki vechile kullanılacaktır:

(1) Malların F. O. B. kıymetlerinin % 80. i Takas hesabına yatırılmış mebalığden mütevellid olarak Birleşik Kırallıktaki eşhasa yapılacak olan tediyeat için istimal olunacaktır.

(2) Matlub hesabına geçirilmiş olan mebalığın bakiyesi ve bu maddenin (1) numaralı paragrafında zikredilen mebalığın yine o paragrafda mezkûr tediyeat için kullanılmayacak olan her hangi bir kısmı Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankasının serbestçe emrine vazolunacaktır.

Madde — 9

Birleşik Kırallıktan Türkiyeye idhal olunan, ve mefsoh Anlaşmalar ahkâmı mucibince hesabına Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankasına bir gûna tediyeat yapılmamış olan mallardan mütevellid krediler, işbu Anlaşmaya bağlı İkinci cedvelde zikredilen Türk menşeli emtianın iştirâ ve Birleşik Kırallığa ihraç suretile İngiliz lirasına tahvil edilebilir.

Bu suretle ihraç olunan malların İngiliz lirası tutarlarının % 30 u İngiliz - Türk Kliring Ofisine tediye edilecek ve Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankasının serbestçe emrine vazedilecektir Geri kalan % 70 i, namına ihraçat yapılmış olan Birleşik Kırallıktaki şahsın emrine amade bulundurulacaktır.

Madde — 10

İşbu Anlaşmanın tatbiki için icabeden bilcümle teknik tesviye tarzları, İngiliz - Türk Kliring Ofisi ile Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankası arasında kararlaştırılacaktır.

Madde — 11

Bu Anlaşmadaki:

(a) «Eşhas» tabiri, ferdler, şirketler ve Devlet teşkilât ve müesseselerini de ihtiva etmek üzere, korporasyonlar manasına gelecektir.

(b) «Türk emtiası» tabiri Türkiyede yetiştirilen istihsal veya imal edilen emtia manasına gelecektir.

(c) «Birleşik Kırallık emtiası» tâbiri, Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığında yetiştirilmiş, istihsal veya imal edilmiş emtia manasına gelecektir.

(d) «Türkiyedeki eşhas» tabiri, mutad olarak Türkiyede mukim bulunan veya mutad olarak Türkiyede icrayi ticaret eden eşhas ve korporasyonlar manasına gelecek ve Türkiye Cümhuriyeti Hükümetini ve Devlet teşkilâtlarını da ihtiva edecektir.

(e) «Birleşik Kırallıktaki eşhas» tabiri, mutad olarak Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığında mukim bulunan veya mutad olarak orada icrayi ticaret eden eşhas ve korporasyonlar manasına gelecektir.

Nihaî madde

İşbu anlaşma 1940 senesi şubatının 19 neu günü meriyet mevkiine girecek ve 31 mart 1941 e kadar meriyette kalacaktır.

Bu tarihten sonra, Âkid Hükümetlerin her hangi birisi tarafından diplomatik yollarla üç aydan az olmamak şartile yapılacak bir ihbarla nihayetlendirilmediği takdirde birer senelik mütevali müddetlerle meriyette kalmakta devam edecektir.

Yukarıdaki ahkâmı tasdikân aşağıda vaziülizma salâhiyettar murahhaslar işbu anlaşmayı imza etmişler ve mühürlemişlerdir.

Londrada 1940 senesi şubatının 3 neu günü İngilizce iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Anlaşma mümkün olan en kısa bir müddet zarfında Türkçeye tercüme edilecek ve Âkid Hükümetler arasında tercüme üzerinde mutabakat hâsıl olacaktır.

Bunun yapılmasını müteakib her iki metin her hususta aynı derecede muteber telâkki olacaktır.

Dr. T. R. Aras
Dr. Burhan Sanus
Halifax

4 ncü maddenin 1 nci fıkrasına merbut

Menşe şahadetnamesi

(Asıl)

Gönderen :

İsim :
İkametgâh :
Sokak :
Emtianın cinsi :
Ambalâjın tarzı :
Denk adedi :
Marka No. :

Gayri safi Kg.

Siklet

safi Kg.

Kıymet (fob) :
Sevkiyat tariki :

Gönderilen :

İsim :
İkametgâh :
Sokak :

Yukarıda gösterilen emtianın mahsulât veya masnuatından olduğu ve bu şahadetnamenin Türkiye Cümhuriyeti ile Büyük Britanya ve Şimalî İrlânda Birleşik Kırallığı arasında Ticaret ve klirige mütedair 3 şubat 1940 tarihli anlaşma hükümlerine tevfikân verildiği tasdik olunur. (İşbu suret, asıl menşe şahadetnamesinin seri numarasını taşıyacak ve Türk gümrüklerince mühürlendikten sonra Türkiye Cümhuriyet Merkez bankasına gönderilecektir).

Menşe şahadetnamesi

(İkinci nüsha)

Gönderen :

İsim :
İkametgâh :
Sokak :
Emtianın cinsi :
Ambalâjın tarzı :
Denk adedi :
Marka No. :

Gayri safi Kg.

Siklet

Safi Kg.

Kıymet (fob) :
Sevkiyat tariki :

Gönderilen :

İsim :
İkametgâh :
Sokak :

Yukarıda gösterilen emtianın mahsulât veya masnuatından olduğu ve bu şahadetnamenin Türkiye Cümhuriyeti ile Büyük Britanya ve Şimalî İrlânda Birleşik Kırallığı arasında Ticaret ve klirige mütedair 3 şubat 1940 tarihli anlaşma hükümlerine tevfikân verildiği tasdik olunur.

4 ncü maddenin 1 nci fıkrasına merbut

A. Menşe şahadetnemesi

(Asıl)

Gönderen :		Gönderilen
İsim :		İsim :
İkametgâh :		İkametgâh :
Sokak :		Sokak :
Emtianı neinsi :		
Ambalajın tarzı :		
Denk adedi :		
Marka No.		
Sıklet :	Gayrisafi	Kg.
	Safi	Kg.
Kıymet (fob) :		
Sevkiyat tariki :		

Yukarıda gösterilen emtianın Türkiye Cümhuriyeti mahsulât ve masnuatından olduğu ve bu şahadetnamenin Türkiye Cümhuriyeti ile Büyük Britanya ve Şimalî İrlânda Birleşik Kırallığı arasında Ticaret ve kliringe mütedair 3 şubat 1940 tarihli Anlaşma hükümlerine tevfikân verildiği tasdik olunur.

(İşbu suret A işaretli asıl şahadetnemenin seri numarasını taşıyacak ve İngiliz gümrüklerince mühürlendikten sonra Kliring ofise gönderilecektir).

Menşe şahadetnemesi

(İkinci nüsha) B.

Gönderen :		Gönderilen
İsim :		İsim :
İkametgâh :		İkametgâh :
Sokak :		Sokak :
Emtianı neinsi :		
Ambalajın tarzı :		
Denk adedi :		
Marka No.		
Sıklet :	Gayrisafi	Kg.
	Safi	Kg.
Kıymet (fob) :		
Sevkiyat tariki :		

Yukarıda gösterilen emtianın Türkiye Cümhuriyeti mahsulât ve masnuatından olduğu ve bu şahadetnamenin Türkiye Cümhuriyeti ile Büyük Britanya ve Şimalî İrlânda Birleşik Kırallığı arasında Ticaret ve kliringe mütedair 3 şubat 1940 tarihli Anlaşma hükümlerine tevfikân verildiği tasdik olunur.

Birinci cedvel

(6 ncı maddeye müracaat)

Grup I. - Esas maddeler :

- (1) Madenler
- (2) Maden cevherleri ve konsantreleri
- (3) Maden kömürü

Grup II. - Tâli maddeler :

- (1) Buğday
 - (2) Kereste
 - (3) Ham pamuk
 - (4) Taze meyveler ve sebzeler (Meyve olarak kullanılan fındık, ceviz ve emsali gibi kabuklu yemişlerden gayri)
 - (5) Konserve ve yiyecek maddeleri
- Ve Âkid Hükümetlerin müştereken aralarında tesbit edecekleri mahsulât.

İkinci cedvel

(9 ncü maddeye müracaat)

- (1) Tamamen veya kısmen yün, tiftik, ipek veya sunî ipekten mamul halılar, seccadeler, yol halıları, kilimler,
- (2) Gülyâğı
- (3) Süngerler (Ham veya işlenmiş)
- (4) Nebatî kumaş boyaları, nebatî boyalar ve boya maddeleri
- (5) Tababette müstamel nebatlar, çiçekler, kökler ve yapraklar
- (6) Yaprak tütün, kıyılmış tütün ve sigaralar
- (7) Şarablar, alkollü içkiler ve bunların esansları
- (8) Afyon
- (9) Taze meyveler ve sebzeler
- (10) Keçi boynuzu, meşe ve çam kabuğu, sumak ve bunların hülâsaları
- (11) El işleri ve el ile işlenmiş danteleler
- (12) Kuru sebzeler
- (13) Konserve meyveler ve sebzeler, sıkılmış meyveler ve sebzeler ve bunların usareleri
- (14) Yumurta ve yumurta tozu
- (15) Süt tozu
- (16) Sanayide kullanılan balık yağları
- (17) Bal
- (18) Melas
- (19) İşlenmiş ve işlenmemiş mermer ve oniks
- (20) Keten ve kenevir
- (21) Kaplumbağa (deniz) kabuğu, balık derileri ve balık pulları
- (22) kurutulmuş veya başka şekilde muhafaza edilmiş balıklar
- (23) Balık yumurtaları (siyah havyar dahil)
- (24) Pamuk
- (25) Pamuk tohumu küsbesi
- (26) Kuru üzüm ve incirden gayri kuru meyveler
- (27) Fındık içi ve ceviz içi haricinde bilûmum kabulü, kabuksuz kuru meyveler
- (28) Kitre
- (29) Zeytin ve zeytinyağı

- (30) Hububat
(31) Kendir tohumu.

Metninde mutabık kalınan zabıt

Bu günkü tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşmasının imzası anında, Türkiye ve Birleşik Kırallık Heyeti Murahhasları, Anlaşmanın tatbik mevkiinde kaldığı müddetçe meri olacak olan zirdeki ahkâm üzerinde mutabık kaldıklarının zapta geğmesini arzu ederler:

(1) Türkiyede matlubunda bulunan mebalığın ingiliz lirasına transferini başka suretle teğmin edemiyen Birleşik Kırallıktaki eşhas, bu gibi mebalığı, her defasında Hkmetlerin muvafakatini istihsal etmek suretile, Anlaşmanın İkinci cedvelinde tadad edilen Türk menşeli eşyanın, Birleşik Kırallığa idhali maksadile, mubayaasında kullanabilirler.

(2) Bu gibi eşyanın ingiliz lirası bedellerinin % 40 ı İngiliz - Türk Kliring Ofisine tediye edilerek Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankasının serbestçe emrine vazedilecek ve mütebaki % 60 ı, namına ihracat yapılmış olan Birleşik Kırallıktaki şahsın emrine vazolunacaktır.

3 şubat 1940 da Londrada iki nüsha olarak imza edilmiştir.